

De ungas vardag - enkäten Hälsa i skolan 2023

Många unga äter inte frukost eller skollunch på vardagarna

CENTRALA RÖN

- Allt fler unga (34–56 %) åt inte frukost varje vardagsmorgon.
- Ungefär en tredjedel av de unga uppgav att de inte äter skollunch dagligen.
- Andelen unga som sovit mindre än åtta timmar på vardagar (31–51 %) minskade i nästan alla åldersgrupper.
- Andelen som rör på sig minst en timme per dag ökade något i nästan alla åldersgrupper.
- 20–36 procent av pojkarna och 30–46 procent av flickorna rörde på sig mycket lite på fritiden, dvs. mindre än en timme i veckan.
- Fler än var tionde ungdom berättade att de inte hade ätit eller sovit på grund av internet. Andelarna var nästan oförändrade jämfört med 2021.

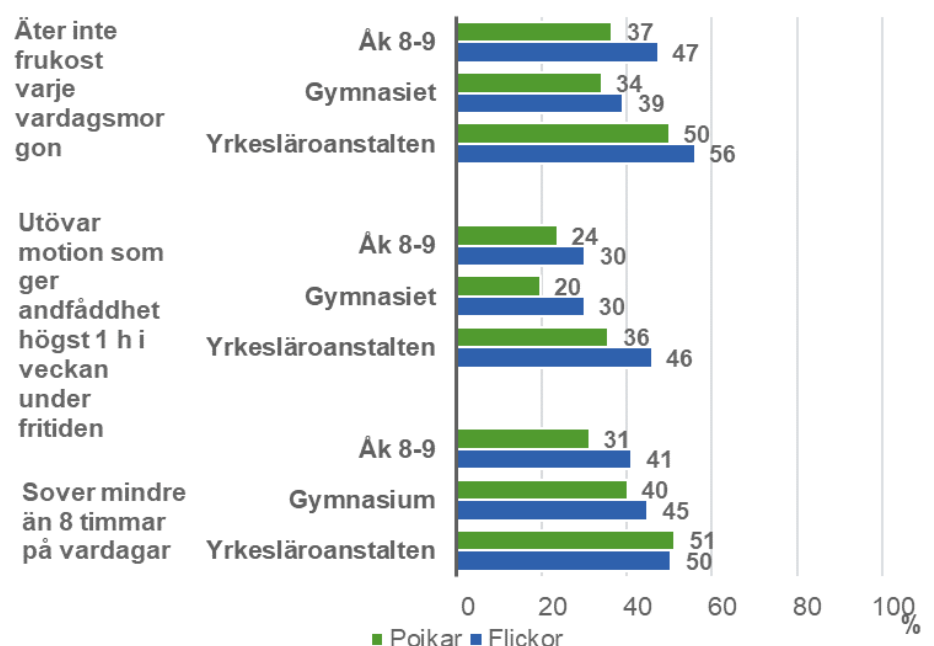
37 procent av pojkarna och 47 procent av flickorna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen som svarade på enkäten Hälsa i skolan uppgav att de inte äter frukost varje vardagsmorgon. Ungefär en tredjedel av första och andra årets studerande vid gymnasier och cirka hälften av första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalterna åt inte frukost varje vardagsmorgon. (Figur 1). Bland flickor har det blivit något vanligare att inte äta frukost på vardagarna jämfört med 2021.

År 2023 uppgav en fjärdedel av pojkarna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, en femtedel av pojkarna och en tredjedel av flickorna om studerar första och andra året på gymnasiet att de på fritiden motionerade så att de blev andfådda högst en timme i veckan. På yrkesläroanstalterna uppgav ungefär en tredjedel av pojkarna och nästan hälften av flickorna detta. (Figur 1). Bland pojkar har det blivit vanligare att motionera på fritiden sedan 2019, bland flickor är situationen nästan oförändrad.

Andelen som sover mindre än åtta timmar på vardagar har minskat något efter 2021 i nästan alla åldersgrupper. 31 procent av pojkarna och 41 procent av flickorna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen sov mindre än åtta timmar per natt på vardagarna. 40 procent av pojkarna och 45 procent av flickorna vid gymnasier samt cirka hälften av studerandena vid yrkesläroanstalterna uppgav att de sover mindre än åtta timmar per natt på vardagarna. (Figur 1).

Enkäten Hälsa i skolan tar fram uppföljningsdata om barns och ungas hälsa och välbefinnande och de tjänster som erbjuds barn och unga. I denna statistikrapport behandlas centrala resultat från 2023 i anslutning till vardagen för elever i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen samt första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. Resultaten grundar sig på 151 224 ungas svar. Resultaten granskas i förhållande till föregående insamlingsår (2021), som var under coronapandemin. Förändringar på längre sikt rapporteras när utveckling av ett fenomen kan observeras vid minst tre mätpunkter. Fler resultat presenteras på sidan thl.fi/halsaiskolan/resultat.

Figur 1. Indikatorer som beskriver de ungas vardag, enligt kön och skolstadium 2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Innehållsförteckning

Måltider	3
Sömn	4
Motion	5
Fritid	6
Nätanvändning	8
Begrepp och definitioner	10
Kvalitetsbeskrivning	11

Att observera i årets statistik:

Datinsamlingen genomfördes mellan den 1 mars och den 12 maj 2023.

Tidpunkterna för datinsamlingen för de skolstadier som ingår i statistiken var:

- elever i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen 3.4–12.5.2023
- första och andra årets studerande vid gymnasier 3.4–12.5.2023
- första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter 1.3–12.5.2023

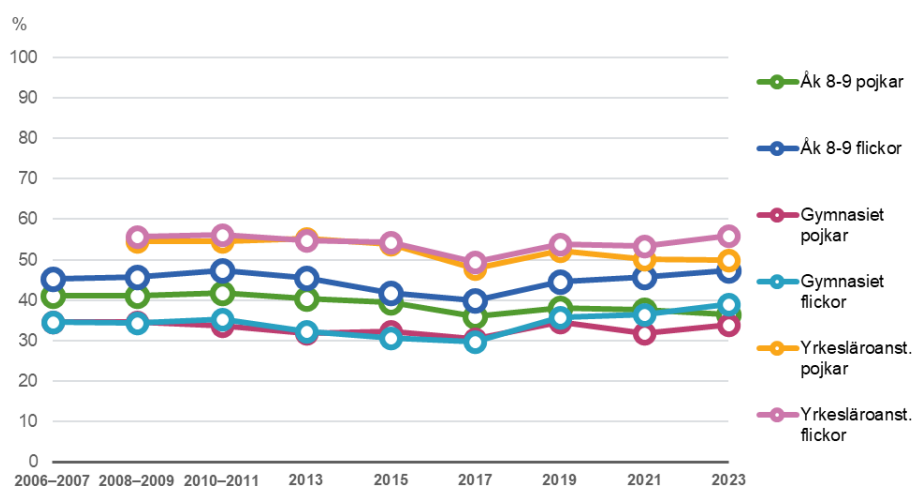
Antal respondenter (n) och täckning (%) på de skolstadier som granskas i statistiken:

- grundläggande utbildning årskurserna 8 och 9 n=87 147 (70 %)
- första och andra årets studerande vid gymnasier n=44 862 (68 %)
- första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter n=19 215 (28 %)

Måltider

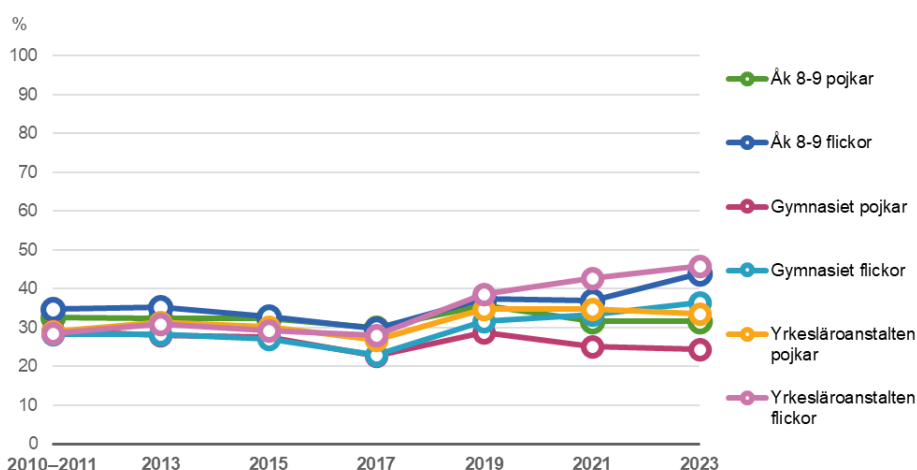
År 2023 åt en stor del av de unga frukost mer sällan än fem skoldagar i veckan. Ungefär hälften av studerandena vid yrkesläroanstalter (50 % av pojkarna, 56 % av flickorna) samt flickorna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen (47 %) uppgav att de inte åt frukost alla fem vardagsmorgnar. Av gymnasiestuderandena (34 % pojkarna, 39 % flickorna) och av pojkarna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen (37 %) gjorde ungefär var tredje detta. År 2023 var det något vanligare bland flickor att låta bli att äta frukost på vardagar än 2021. (Figur 2.)

Figur 2. Andelen av de unga som inte äter frukost varje vardagsmorgon, enligt kön och skolstadium åren 2006–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Över en tredjedel av de unga uppgav att de inte åt skollunch dagligen 2023. Det var vanligare bland flickorna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen (44 %), gymnasierna (36 %) och yrkesläroanstalterna (46 %) att hoppa över den dagliga skollunchen än vad det var bland pojkarna (32, 24, 34 %). Andelen flickor som inte åt skollunch dagligen har under de senaste åren särskilt ökat i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen. (Figur 3).

Figur 3. Andelen av de unga som inte äter skollunch alla skoldagar, enligt kön och skolstadium åren 2010–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

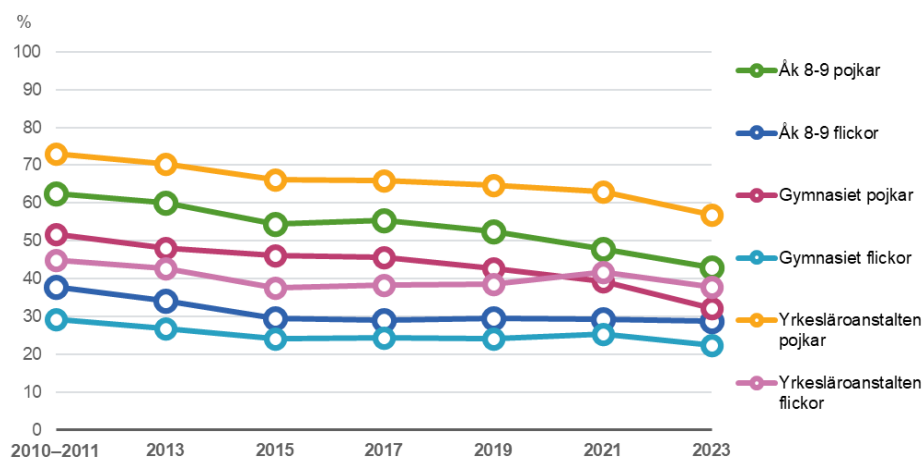
Resultat av datainsamlingen 2023

De region- och kommunspecifika resultaten av enkäten Hälsa i skolan publiceras som indikatorer i den interaktiva miljön Barns och ungas hälsa och välfärd (Tableau) och i THL:s statistikuber (thl.fi/halsaiskolan/resultat).

Svarsfördelningen för den fråga som använts i beräkningen av indikatorn publiceras också i statistikuberna. Resultaten kan också granskas utifrån olika bakgrundsfaktorer, det vill säga enligt läroanstaltens officiella språk (svenska, finska eller annat) eller elevens eller studerandens härkomst.

Sedan 2010 har det blivit vanligare att borsta tänderna minst två gånger per dag i alla grupper, dvs. andelen som borstat tänderna färre än två gånger per dag har minskat (Figur 4). Enligt enkäten Hälsa i skolan 2023 var tandborstning två gånger per dag vanligare bland flickor än bland pojkar. 43 procent av pojkarna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, 32 procent av pojkarna vid gymnasierna och 57 procent av pojkarna vid yrkesläroanstalterna borstade tänderna mer sällan än två gånger per dag. Bland flickorna var motsvarande siffror 29, 22 och 38 procent.

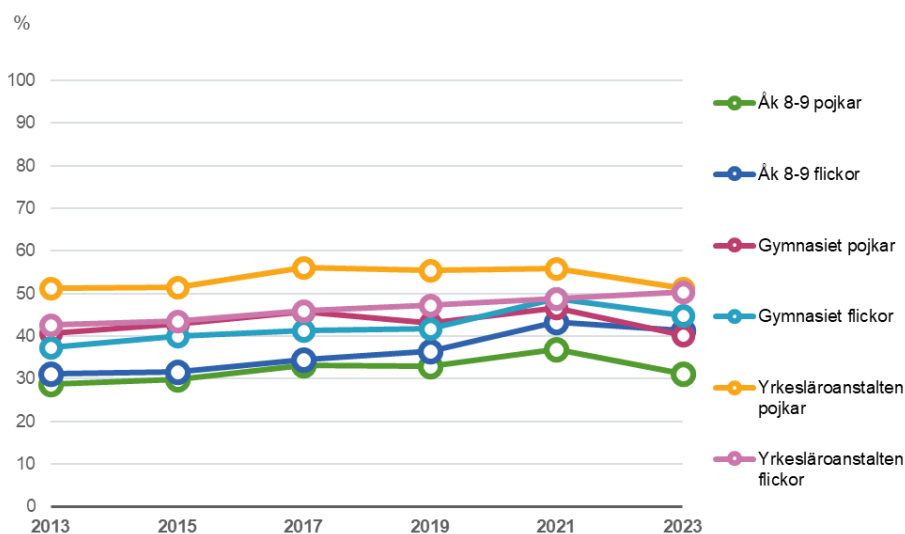
Figur 4. Andelen av de unga som borstat sina tänder mer sällan än två gånger per dag, enligt kön och skolstadium åren 2010–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Sömn

Andelen som sover mindre än åtta timmar på vardagar har minskat något – dvs. andelen som sover minst åtta timmar har ökat – efter 2021 i nästan alla åldersgrupper. Cirka hälften av de yrkesstuderande (51 % av pojkarna, 50 % av flickorna) och nästan hälften av gymnasieeleverna (40 % av pojkarna, 45 % av flickorna) uppgav att de sov mindre än åtta timmar på vardagar 2023. 31 procent av pojkarna och 41 procent av flickorna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen uppgav detta. (Figur 5).

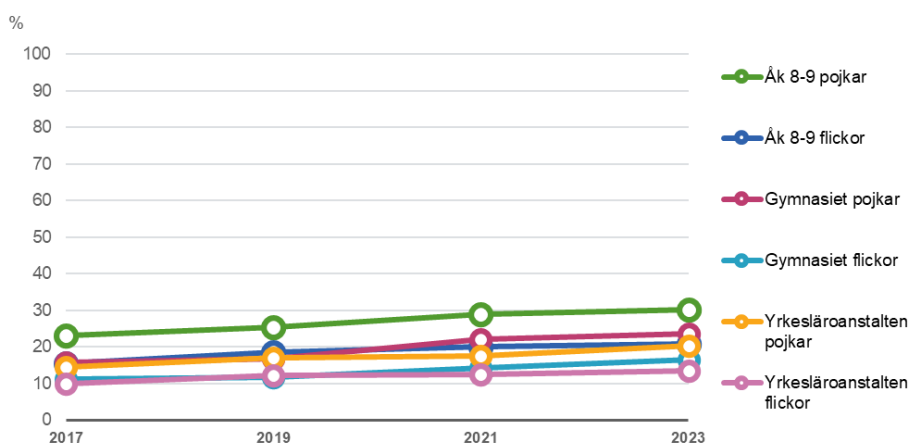
Figur 5. Andelen av de unga som sover mindre än åtta timmar under vardagar, enligt kön och skolstadium 2013–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Motion

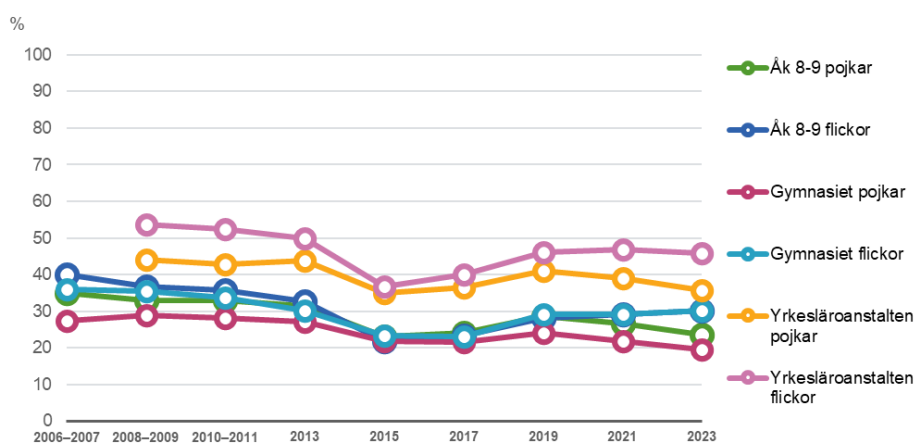
Enligt resultaten från 2023 har andelen personer som rör på sig¹ minst en timme per dag ökat något under uppföljningsperioden som började 2017. I alla åldersgrupper var det vanligare bland pojkar än bland flickor att röra på sig minst en timme om dagen. 30 procent av pojkarna och 21 procent av flickorna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen uppgav att de motionerat minst en gång per dag under de senaste sju dagarna. Motsvarande andelar bland dem som studerade vid gymnasier var 24 procent av pojkarna och 17 procent av flickorna. Bland dem som studerade vid yrkesläroanstalter uppgav 20 procent av pojkarna och 13 procent av flickorna att de motionerade minst en gång per dag. (Figur 6).

Figur 6. Andelen av de unga som motionerar minst en timme per dag, enligt kön och skolstadium åren 2017–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

År 2023 uppgav sig cirka en tredjedel (30 %) av flickorna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen och vid gymnasierna samt cirka hälften (46 %) av flickorna vid yrkesläroanstalterna att de på fritiden hade motionerat² väldigt lite så att de blev andfådda, dvs. högst en timme i veckan. Bland pojkarna var motsvarande andelar 24, 20 och 36 procent. Bland pojkar har motion på fritiden utvecklats positivt under uppföljningsperioden sedan 2019: andelen som motionerat högst en timme så att de blev andfådda har minskat på alla skolstadier. Bland flickorna är andelen nästan oförändrad. (Figur 7.)

Figur 7. Andelen av de unga som utövar motion som ger andfåddhet högst en timme i veckan under fritiden, enligt kön och skolstadium 2006–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

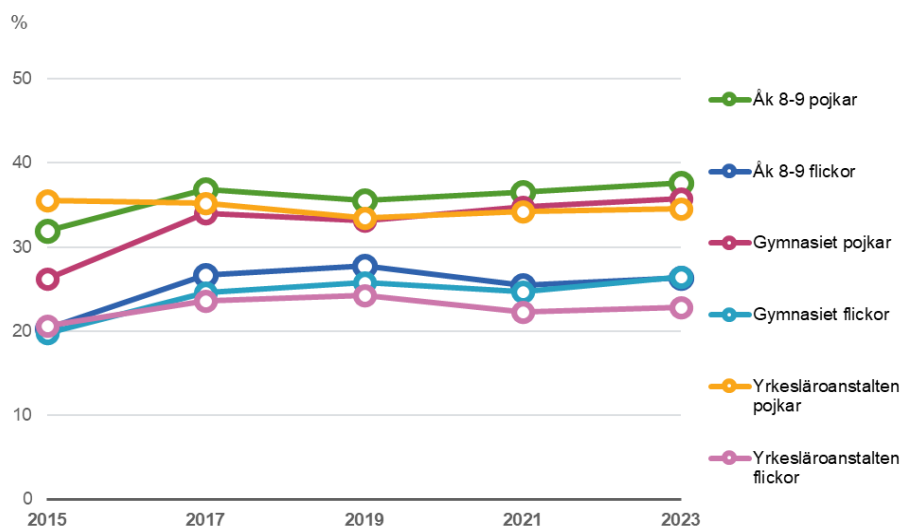
¹ Som motion definierades all sådan aktivitet som höjer pulsen och gör att personen blir andfådd, till exempel när man idrottar, spelar något med vänner, tar sig till och från skolan, rör sig under rasten eller på gymnastiklektionerna i skolan. Motion är till exempel promenad i rask takt, löpning och cykling.

² Med detta avses att man på fritiden motionerar så att man blir andfådd och svettig.

Fritid

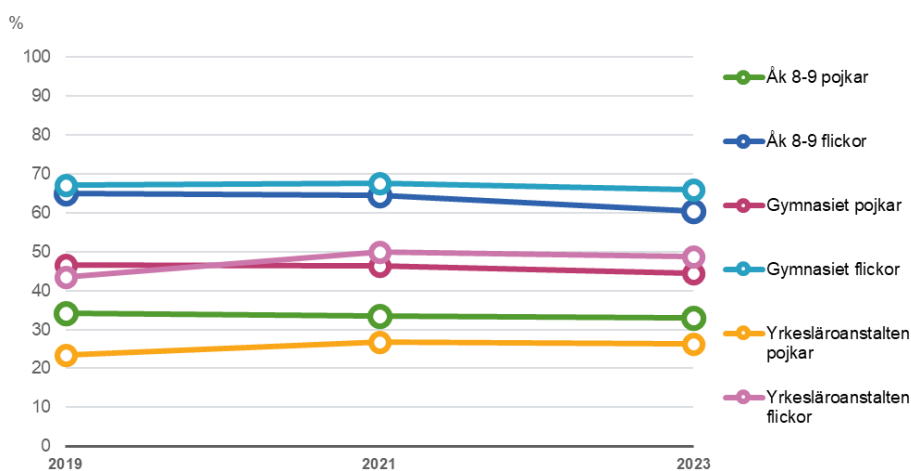
År 2023 uppgav cirka en tredjedel av pojkarna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen (38 %), gymnasierna (36 %) och yrkesläroanstalterna (35 %) att det ordnades intressant fritidsverksamhet för unga i deras bostadsområde³. Av flickorna upplevde ungefär var fjärde detta (26, 26 och 23 %). Andelarna har hållits på nästan samma nivå sedan 2017. (Figur 8.)

Figur 8. Andelen av de unga som anser att det ordnas intressanta fritidsaktiviteter för ungdomar i deras bostadsområde, enligt kön och skolstadium 2015–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

På alla skolstadier var det betydligt vanligare att flickor utövade vanlig och kultur⁴ än att pojkarna gjorde det 2023. Cirka två tredjedelar av flickorna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen (61 %) och i gymnasierna (66 %) samt cirka hälften av flickorna vid yrkesläroanstalterna (49 %) uppgav att de utövade konst och kultur minst en dag i veckan. Bland pojkarna var motsvarande verksamhet mer sällsynt (33, 45 och 26 %). Jämfört med 2021 minskade intresset för konst och kultur något främst bland flickor i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen. (Figur 9.)

Figur 9. Andelen av de unga som ägnar sig åt konst och kultur minst en dag i veckan, enligt kön och skolstadium åren 2019–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

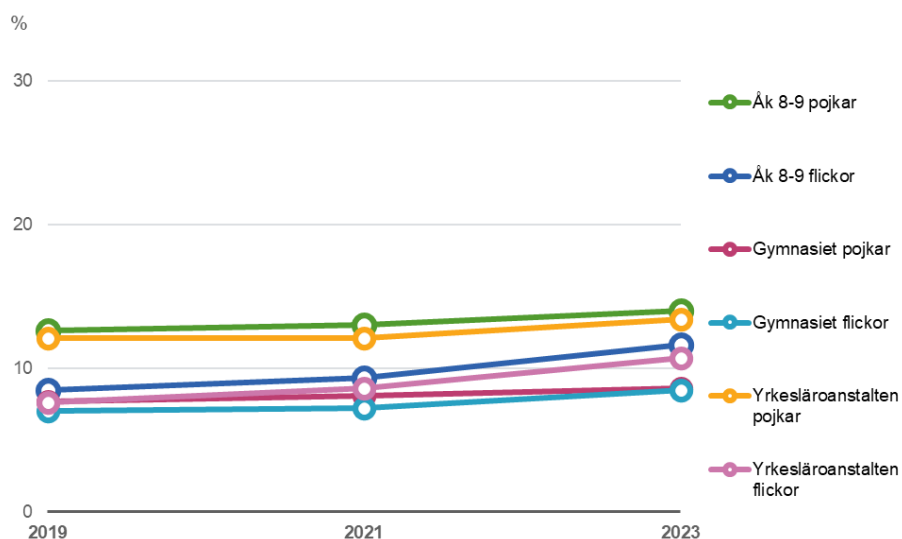

³ Med bostadsområde avses en stadsdel eller på mindre orter till exempel kommunen eller tätorten.

⁴ Att ägna sig åt konst och kultur innebär till exempel att man tecknar, skriver, kodar eller går på teater, festival, cirkus eller museum. Det kan också innebära att man lyssnar på musik, läser böcker, fotograferar, spelar in videor eller ser på film.

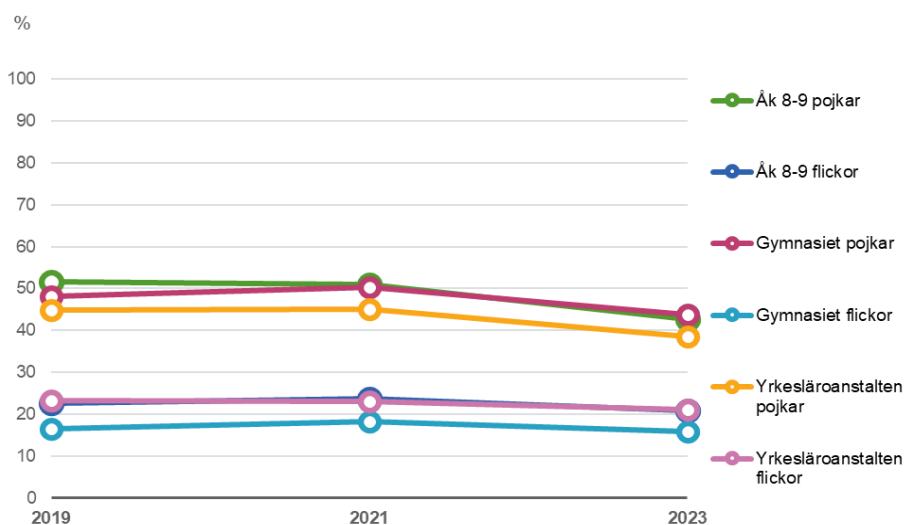
År 2023 uppgav 12 procent av flickorna och 14 procent av pojkarna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen att de publicerade medieinnehåll minst en gång i månaden utanför skoltiden till exempel genom att blogga, vlogga eller lägga upp innehåll på YouTube. Motsvarande andelar bland gymnasiestuderande var nio procent av pojkarna och flickorna samt vid yrkesläroanstalter 13 procent av pojkarna och 11 procent av flickorna. Andelarna har hållits på nästan samma nivå sedan 2019. (Figur 10.)

Figur 10. Andelen av de unga som publicerar medieinnehåll minst varje månad, enligt kön och skolstadium åren 2019–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Enligt resultaten från 2023 är det vanligare att pojkarna spelar på mobiler, pekplattor eller datorer än att flickorna gör det. Knappt hälften av pojkarna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen (43 %), gymnasierna (44 %) och yrkesläroanstalterna (39 %) uppgav att de spelat nästan dagligen. Ungefär en femtedel (21, 16 och 21 %) av flickorna uppgav samma sak. Andelen som spelade nästan varje dag minskade efter 2021, särskilt bland pojkarna. (Figur 11).

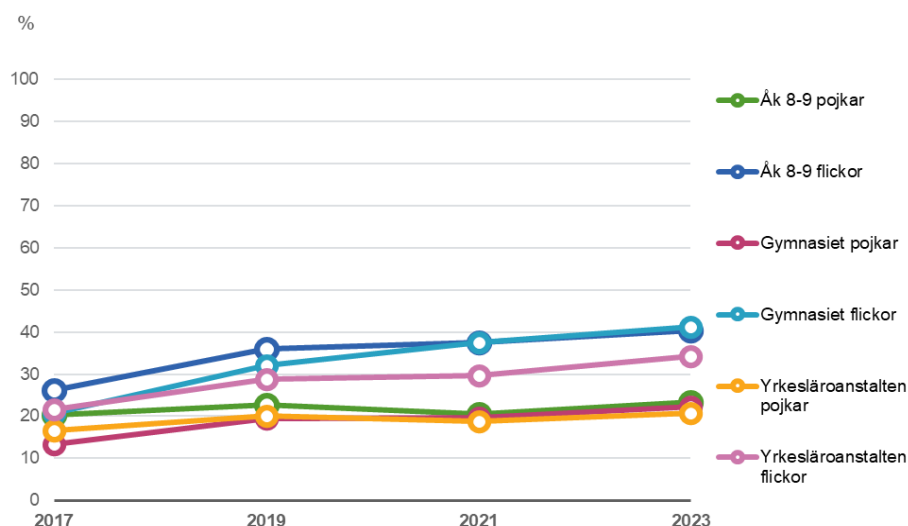
Figur 11. Andelen av de unga som spelar på mobilen, pekplattan eller datorn nästan varje dag, enligt kön och skolstadium åren 2019–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Nätanvändning

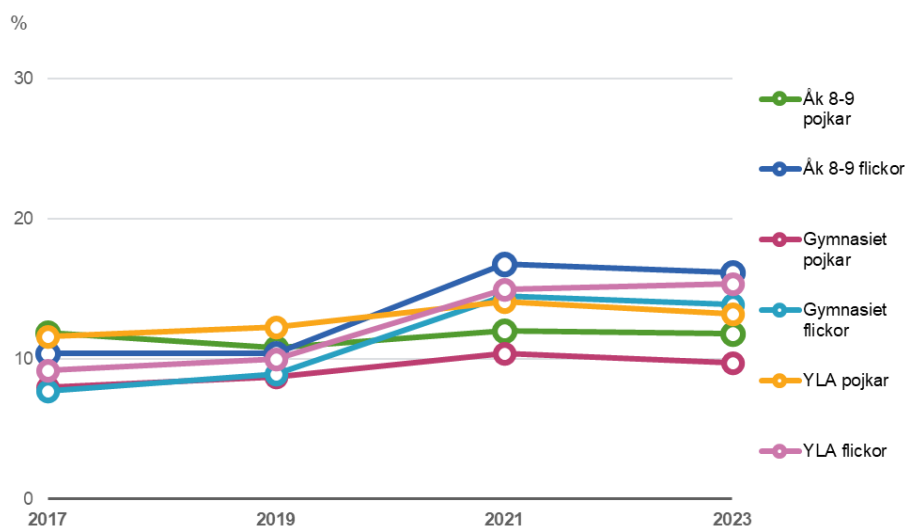
År 2023 uppgav över en tredjedel av flickorna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen (40 %), gymnasier (41 %) och yrkesläroanstalter (34 %) att de ofta försökt tillbringa mindre tid på nätet, men inte lyckats. Ungefär en femtedel (23, 22 och 21 %) av pojkarna upplevde detta. Andelen som försökte minska nätanvändningen⁵ och som misslyckades med det ökade något jämfört med 2021 i alla grupper. (Figur 12).

Figur 12. Andelen av de unga som har ofta försökt tillbringa mindre tid på nätet, men inte lyckats, enligt kön och skolstadium åren 2017–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

År 2023 uppgav ungefär var tionde (10–13 %) pojke och 14–16 procent av flickorna i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, gymnasierna och yrkesläroanstalterna att de ofta inte hade ätit eller sovit på grund av nätet. Andelarna hade knappt förändrats alls jämfört med 2021. (Figur 13).

Figur 13. Andelen av de unga som har ofta inte ätit eller sovit på grund av nätet, enligt kön och skolstadium åren 2017–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

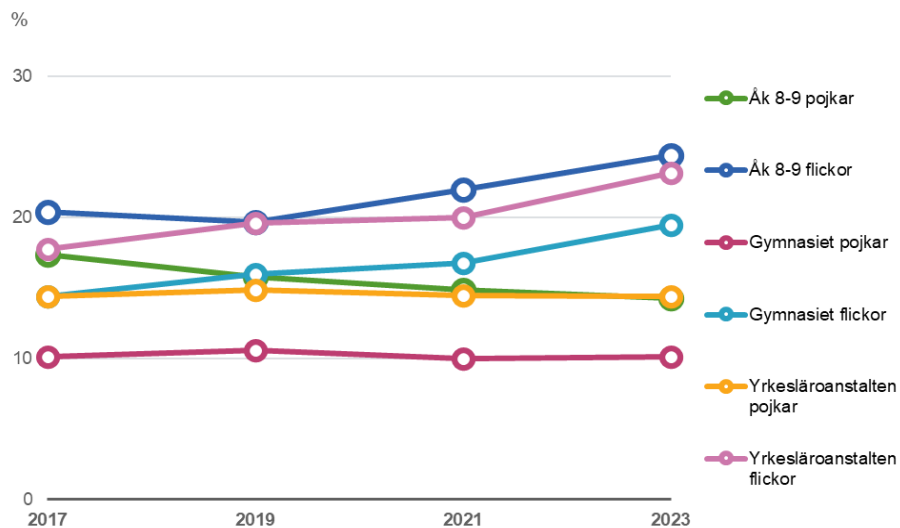

⁵ I figurerna 12, 13 och 14 granskas överdriven internetanvändning som kartlades med hjälp av indikatorn EIU (Excessive Internet Use). I frågan avser nätet olika appar, spel, filmer eller program som kan användas på olika apparater (såsom mobil, surfplatta, dator, TV). Hit räknas också sociala medier och nät-tjänster.

År 2023 uppgav minst var femte flicka i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen (24 %), gymnasier (20 %) och yrkesläroanstalter (23 %) att hon ofta hade känt sig rastlös när hon inte kunde vara på nätet. Motsvarande andelar bland pojkarna var 14, 10 och 14 procent. Jämfört med 2021 hade andelen flickor som upplevde detta ökat något. (Figur 14).

Figur 14. Andelen av de unga som har ofta känt sig rastlösa när nätet inte varit tillgängligt, enligt kön och skolstadium åren 2017–2023, %. THL, enkäten Hälsa i skolan.

Begrepp och definitioner

Beskrivningar av indikatorerna: De frågeformuleringar och definitioner av indikatorer som ligger till grund för de indikatorer som används i statistikrapporten och beräknings-sätten för dem finns på webben i Barns och ungas hälsa och välfärd miljön (Tableau) och i systemet för sammanfattningar och kuber (TIKU): thl.fi/halsaiskolan/resultat

Unga: Ordet unga avser de som går i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen samt första och andra årets studerande på gymnasiet och yrkesläroanstalter. I gymnasiet är enkäten avsedd för personer som genomför läroplanen för unga och vid yrkesläroanstalter för personer under 21 år som avlägger yrkesinriktad grundexamen.

Kön: I enkäten Hälsa i skolan har man beaktat könsmångfalden, så att könet har efterfrågats med två frågor. Den första frågan har varit "Vilket är ditt officiella kön?", där svarsalternativen varit: 1) pojke och 2) flicka. Den andra frågan har varit "Upplever du att du är en...", där svarsalternativen varit: 1) pojke, 2) flicka, 3) bägge, 4) ingendera och 5) mina erfarenheter varierar. Den andra frågan har funnits med på frågeformulären för årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, gymnasier och yrkesläroanstalter sedan år 2019. I resultaten grundar sig informationen om kön på den första frågan. Om en respondent har låtit bli att besvara frågan som gäller officiellt kön, ingår svaren sammanlagt i resultaten.

Följande tecken används i tabeller

.. uppgift inte tillgänglig

---

thl.fi/statistik/ungasvardag

Institutet för hälsa och välfärd

ISSN 1798-0887

Kvalitetsbeskrivning

De ungas vardag - enkäten Hälsa i skolan

Statistikuppgifternas relevans

I statistiken som Institutet för hälsa och välfärd (THL) publicerat beskrivs de ungas vardag med indikatorer som används för att följa upp de ungas matvanor, sömn, motion, fritidsmotion, konst- och kulturhobbyer samt nätbeteende. Statistiken produceras utgående ifrån enkäten Hälsa i skolan som baserar sig på ett totalurval som omfattar hela Finland. Den första datainsamlingen för enkäten Hälsa i skolan, som THL genomför vartannat år, genomfördes 1996. Resultaten av statistikrapporten De ungas vardag – Enkäten Hälsa i skolan 2023 grundar sig på de datainsamlingar som genomfördes genom enkäten Hälsa i skolan åren 2006–2023. I granskningen ingår material från årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen samt från årskurs 1 och 2 i gymnasier och vid yrkesläroanstalterna.

Institutet för hälsa och välfärd har som uppgift att följa upp befolkningens hälsa och välfärd. Genom enkäten Hälsa i skolan genomförs denna uppgift när det gäller barn och unga. THL använder informationen till exempel för att utveckla skol- och studerandehälsosvården. Läroanstalterna använder informationen från enkäten Hälsa i skolan för att främja välbefinnandet i skolgemenskapen, utvärdera och utveckla elevhälsan samt undervisa i hälsokunskap. Kommunerna utnyttjar resultaten i välfärdsledningen till exempel när de gör upp sina välfärdsstrategier, barn- och ungdomspolitiska program eller barnskyddsplaner. På nationell nivå utnyttjas resultaten från enkäten Hälsa i skolan till exempel i uppföljningen och utvärderingen av politiska program, strategier och olika lagar.

Metodbeskrivning

Statistiken baseras på enkäten Hälsa i Skolan, som genomförs vartannat år. Enkäten Hälsa i skolan genomförs som en helhetsundersökning där målgruppen är elever i årskurs 4 och 5 (från 2017) och elever i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen (från 2006), första och andra årets studerande i gymnasier (från 2006) och första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalterna (från 2008). I gymnasiet är enkäten avsedd för personer som genomför läroplanen för unga och vid yrkesläroanstalter på andra stadiet för personer under 21 år som avlägger yrkesinriktad grundexamen och har inlett sina studier åren 2021–2023.

Enkäten Hälsa i skolan genomfördes 2023 som en anonym webbenkät som fylls i självständigt vid läroanstalterna. Elever och studerande fyllde i enkäten i klassen eller i gruppen under skoldagen. Läraren delade ut svarskoderna till eleverna eller studerandena och övervakade dem medan de besvarade enkäten. En lektion hade reserverats för att besvara enkäten. Det var frivilligt för elever och studerande att besvara den. I undersökningen fanns separata frågeformulär för de fyra skolstadierna som kunde besvaras på finska, svenska, engelska, ryska eller nordsamiska. Läroanstalterna informerade på förhand vårdnadshavarna om enkäten och de gavs möjlighet att förbjuda sitt barn under 15 år att delta.

År 2023 samlades uppgifterna från enkäten Hälsa i skolan in i årskurserna 4 och 5 i den grundläggande utbildningen mellan den 1 mars och den 14 april, i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen och i gymnasiet mellan den 3 april och den 12 maj och vid yrkesläroanstalterna mellan den 1 mars och den 12 maj.

I denna statistikrapport ingår svar från elever i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen samt första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter.

År 2023 deltog 87 147 personer i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, 44 862 i gymnasiet och 19 215 vid yrkesläroanstalterna (Tabell 1). År 2023 täckte materialet i denna statistikrapport 75 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 i Finland. I gymnasier omfattade materialet 71 procent av alla studerande som inledde sina studier 2019 och 2020 och avlade lärokursen för unga eller utländsk examen i gymnasieutbildningen. Vid yrkesläroanstalterna täckte materialet 28 procent av alla studerande under 21 år som inledde sin yrkesinriktade grundexamen 2021–2023. (Tabell 1).

I materialet från 2023 var 48,9 procent av respondenterna 15-åringar i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, 32,2 procent 14-åringar och 17,7 procent 16-åringar. Den största åldersgruppen bland gymnasieelever var 17-åringar (48,4%), näst största grupper var 16-åringar (34,5 %) och 18-åringar (16,0 %). Av yrkesstuderandena var 42,7 procent 17-åringar, 36,0 procent 16-åringar och 15,3 procent 18-åringar. Åldern baserar sig på det födelseår och den födelsemånad som respondenterna har uppgett.

I materialet från 2023 utgjorde respondenter med utländsk härkomst 6,7 procent i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, 6,4 procent i gymnasiet och 6,1 procent vid yrkesläroanstalterna.

Svaren på webblanetten samlas in via THL:s blankettjänst. Av respondenterna godkänns endast de som klickat på Skicka i slutet av frågeformuläret. Enkätmaterialet berikas med urvalsuppgifter som ger information om läroanstalten och den kommun där läroanstalten är belägen.

Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för materialet. I egenskap av statistikmyndighet förvarar och behandlar institutet uppgifterna konfidentiellt med iakttagande av tystnadsplikten och dataskyddslagstiftningen. Alla personer som samlar in och behandlar uppgifterna har tystnadsplikt. Före datainsamlingen för enkäten Hälsa i skolan utvärderas forskningsplanen i THL:s etiska kommittén.

Åren 2006–2011 genomfördes datainsamlingen under jämna år i Södra Finland, Östra Finland och Lappland och ojämna år i övriga Fastlandsfinland och på Åland. Från och med 2013 har enkäten Hälsa i skolan genomförts i hela landet samtidigt vartannat år. På grund av metoden för datainsamlingen har granskningen av resultaten för 2006–2011 kombinerats med undersökningsåren 2006–2007, 2008–2009 och 2010–2011 för att resultaten ska vara så jämförbara som möjligt med undersökningsåren 2013, 2015, 2017, 2019, 2021 och 2023.

Uppgifternas riktighet och exakthet

Statistiken grundar sig på de uppgifter deltagarna själva uppgett. Det är möjligt att en del av svaren har förskönats, dolts eller överdrivits till exempel i känsliga frågor. Under tidspressen eller i en områdesjämförelse kan man anta att betydelsen av sådana felkällor förblir ungefär densamma.

Det finns även en möjlighet att icke trovärdiga svar ingår i materialet som samlats in av de unga. I materialet för 2023 strävade man efter att identifiera icke trovärdiga respondenter som besvarar vissa frågor med extrema svarsalternativ. Unga som uppgav att de inte alls klarar av att se, höra, gå, lära sig, komma ihåg eller koncentrera sig, kan på grund av dessa begränsningar inte ha besvarat enkäten självständigt. Det ansågs också icke trovärdigt att respondenten inte en enda gång under skolveckan äter frukost, skollunch, middag, kvällsmål eller mellanmål. Unga som besvarade båda de ovan nämnda frågorna på ett icke trovärdigt sätt (n=419) avlägsnades från materialet för årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen, gymnasier och yrkesläroanstalterna 2023.

Materialets kvalitet kan också bedömas genom att granska andelen respondenter som inte besvarat frågorna. Andelen elever i årskurserna 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen som saknades var fram till mitten av formuläret 1–3 procent med undantag av enskilda frågor, men andelen ökar därefter till 4–6 procent och i slutet av formuläret till 6–8 procent. Andelen som saknas bland gymnasieelever är 1–2 procent för den sista fjärdelen av formuläret och stiger sedan till 2–3 procent. Andelen som saknas bland yrkesstuderande är fram till mitten av formuläret i regel 1–3 procent, men stiger sedan till 4–5 procent och i slutet av formuläret till 6–7 procent. Antalet som saknas på hela formuläret är relativt litet i gymnasiet, så det torde inte påverka materialets kvalitet. I årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen och på yrkesläroanstalterna kan däremot de som svarat på slutet av formuläret vara utvalda.

Enkäten omfattar inte barn och unga som på enkät dagen är frånvarande från skolan till exempel på grund av sjukdom, resa eller olovlig frånvaro, barn med grav funktionsnedsättning eller som går i hemskola samt unga som går i utbildning som förbereder för yrkesutbildning.

Materialets täckning

År 2023 omfattade materialet i enkäten Hälsa i skolan 70 procent av eleverna i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen i Fastlandsfinland och på Åland. I gymnasierna omfattade materialet 68 procent av alla studerande som inledde sina studier 2021 och 2022 och avlade lärokursen för unga eller utländsk examen i gymnasieutbildningen. Vid yrkesläroanstalterna täckte materialet 28 procent av alla studerande under 21 år som inledde sin yrkesinriktade grundexamen 2021 och 2022 (Tabell 1). En noggrannare beskrivning av omfattningen av enkäten Hälsa i skolan finns i statistikrapporten Välbefinnandet bland barn och unga – Enkäten Hälsa i skolan 2023.

De publicerade uppgifternas aktualitet och rättidighet

Enkäten Hälsa i skolan genomförs vartannat år. Totalurvalet möjliggör informationsproduktion på välfärdsområdes- och kommunnivå.

Uppgifterna publiceras inom cirka fyra månader efter att datainsamlingen avslutats. Resultaten finns tillgängliga som stöd för beslutsfattandet i början av skolåret.

Uppgifternas tillgänglighet, transparens och tydlighet

De region- och kommunspezifika resultaten av enkäten Hälsa i skolan publiceras som indikatorer i den interaktiva miljön Barns och ungas hälsa och välfärd (Tableau) och i THL:s statistikuber (thl.fi/halsaiskolan/resultat). Svarsfördelningen för den fråga som använts i beräkningen av indikatorn publiceras också i statistikuberna. En del av indikatorerna publiceras också i THL:s statistik- och indikatorbank Sotkanet (sotkanet.fi). Via Sotkanet är uppgifterna tillgängliga direkt i välfärdsberättelserna via det öppna gränssnittet. Resultatet för en indikator publiceras inte i Barns och ungas hälsa och välfärd miljön (Tableau), statistikuberna eller Sotkanet om antalet respondenter är färre än 30. Om det är fråga om ovanliga fenomen (färre än fem fall) ska antalet respondenter vara 60.

Resultaten av enkäten Hälsa i skolan rapporteras också i Statistisk årsbok om social- och hälsovården, Tobaksstatistiken och i Statistisk årsbok om alkohol och narkotika.

Statistikens jämförbarhet

I beredningen av enkäten Hälsa i skolan beaktas jämförbarheten med nationella och internationella undersökningar om barn och unga samt THL:s övriga enkäter om befolkningen.

Resultaten från enkäten Hälsa i skolan rapporteras som indikatorer. En del indikatorer grundar sig på en fråga och en del på flera. Vid utformningen av indikatorerna till tidsserier beaktas frågornas utvecklingshistoria. Kärnfrågorna förändras inte på formuläret. Om det finns skäl att misstänka att en förändring i resultaten beror på förändringar i mätningen (t.ex. att en fråga omformulerats eller var frågan placerats på formuläret), bryts tidsserien eller rapporteras som en ny indikator.

I datainsamlingen till enkäten Hälsa i skolan har man sedan 2013 stegvis övergått från pappersformulär till webbformulär så att endast webbformulär användes 2021. Ändringen verkar i regel inte ha påverkat indikatorernas resultat märkbart.

Resultaten för 2023 kan anses vara jämförbara välfärdsområdesvis på grund av det stora antalet respondenter. År 2015 förekom det stora tekniska problem i datainsamlingen på webbformulären, vilket ledde till att antalet respondenter blev mindre än vanligt. Därför har resultaten per välfärdsområde och kommun för 2015 dolts i resultat tjänsten.

Tydlighet, integritet och enhetlighet

Formuläret för enkäten Hälsa i skolan innehåller bestående delar och delar som byts ut. De bestående delarna innehåller centrala frågor om elevernas och studerandenas välbefinnande, hälsa och tillgång till service. Med hjälp av frågor som varierar från år till år kan man närmare granska ett visst ämnesområde om aktuella fenomen.

De flesta frågorna i de bestående delarna var oförändrade i 2023 års enkät. År 2023 lade man till frågor som kartlägger symtom och smärtor samt frågor om social kompetens och avgiftsfria preventivmedel.

Tabell 1. Antalet respondenter och materialets täckning i årskursen 8–9 i den grundläggande utbildningen, på årskurserna 1 och 2 i gymnasier och yrkesläroanstalterna i materialet från enkäten Hälsa i skolan 2006–2023.

Respondenter	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013	2015	2017	2019	2021	2023
Åk 8 och 9, pojkar	54 841	54 433	51 329	50 223	25 147	36 276	42 965	44 624	42 844
Åk 8 och 9, flickor	54 286	54 216	51 216	49 255	25 257	36 883	44 061	46 638	44 068
Åk 8 och 9, uppgav inget kön	..	..	..	..	..	521	257	298	235
Åk 8 och 9, totalt	109 127	108 649	102 545	99 478	50 404	73 680	87 283	91 560	87 147
åk 8 och 9, materialets täckning ¹	82 %	82 %	80 %	84 %	43 %	63 %	73 %	75 %	70 %
Gymnasiet, pojkar	22 553	21 181	20 588	20 839	15 976	14 323	18 257	19 130	18 576
Gymnasiet, flickor	30 209	29 286	27 795	27 771	22 784	20 062	26 241	28 172	26 214
Gymnasiet, uppgav inget kön	..	..	..	..	..	218	99	81	72
Gymnasiet, totalt	52 762	50 467	48 383	48 610	38 760	34 602	44 597	47 383	44 862
Gymnasiet, materialets täckning ²	76 %	74 %	73 %	77 %	62 %	54 %	70 %	71 %	68 %
Yrkesläroanstalten, pojkar	..	22 964	23 537	19 336	17 255	15 801	14 002	12 660	11 022
Yrkesläroanstalten, flickor	..	17 677	17 949	15 440	13 981	10 648	9 364	9 133	8 129
Yrkesläroanstalten, uppgav inget kön	..	..	..	..	..	218	53	60	64
Yrkesläroanstalten, totalt	..	40 641	41 486	34 776	31 236	26 625	23 419	21 853	19 215
Yrkesläroanstalten, materialets täckning ³	..	..	..	..	..	..	..	32 %	28 %
MATERIAL TOTALT	161 889	199 757	192 414	182 864	120 400	134 907	155 299	160 796	151 224

¹Beräkningarna av täckningen grundar sig på Statistikcentralens uppgifter om elevantal 20.9. Källa: Finlands officiella statistik (FOS): Studerande och examina [webbpublikation]. ISSN=1798-7644. Helsingfors: Statistikcentralen [läst: 28.6.2023]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/opiskt>.

²Beräkningarna av täckningen grundar sig under åren 2006–2011 på uppgifter om antalet studerande i årskurserna för gymnasieundervisning avsedd för unga. Källa: Statistikcentralen. Åren 2013–2019 har täckningen bedömts utifrån antalet nya studerande som studerar enligt läroplanen för gymnasieutbildningen för unga. Källa: Vipunen - Utbildningsförvaltningens statistiktjänst [Läst: 10.9.2019]. Åren 2021–2023 har täckningen beräknats utifrån antalet studerande som inlett lärokursen för unga inom den allmänbildande gymnasieutbildningen eller den utländska examen under de två föregående åren på statistikdagen 20.9. Källa: Vipunen - Utbildningsförvaltningens statistiktjänst [Läst: 30.6.2021 och 28.6.2023]. Täckningen för Åland 2021–2023 har beräknats för nya studerande i åldern 15–19 år inom gymnasieutbildningen under de två föregående åren. Källa: Finlands officiella statistik (FOS): Studerande och examina [webbpublikation]. ISSN=1798-7644. Helsingfors: Statistikcentralen [läst: 30.6.2021 och 28.6.2023]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/opiskt>.

³Täckningskalkylen grundar sig på antalet nya studerande under 21 år som inlett sin yrkesinriktade grundexamen under de två föregående åren. Källa: Vipunen - Utbildningsförvaltningens statistiktjänst [Läst: 28.6.2023]. Täckningskalkylen för Åland grundar sig på antalet nya studerande i åldern 15–19 år som inlett sina under de två föregående åren. Källa: Finlands officiella statistik (FOS): Studerande och examina [webbpublikation]. ISSN=1798-7644. Helsingfors: Statistikcentralen [läst: 1.7.2021 och 28.6.2023]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/opiskt>.